

Grøn vækstpakke kan skabe 10.000 klimajobs

Offentlige investeringer for 10 mia. kr. i energirenovering af nedslidte og utætte offentlige bygninger samt grøn transport kan skabe 10.000 klimajobs i 2010. Det er fem gange så meget som skattelettelser for samme beløb, der er regeringens svar på krisen. Disse offentlige investeringer vil være til gavn for både dansk økonomi og klimaet.

af chefanalytiker **Martin Madsen**

16. december 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Regeringen forventer i sin nye decemberredegørelse, at beskæftigelsen vil fortsætte med at falde i 2010 og 2011, og at arbejdsløsheden stiger til 160.000 næste år, vel at mærke når alle regeringens tiltag og den lave rente er medregnet. Der er derfor rigeligt med ledige hænder.
- Fremrykning af offentlige investeringer koster ikke på den langsigtede finanspolitiske holdbarhed, da det alene er en tidsforskydning af investeringer, der uanset konjunktursituation skal gennemføres på de nedslidte og utætte offentlige bygninger. Det koster endvidere overraskende lidt på kort sigt, da øget beskæftigelse og øget privat forbrug giver et stort tilbageløb af indtægter til de offentlige kasser. Bedre energiudnyttelse i offentlige bygninger vil endvidere delvis betale sig hjem i form af et mindre energiforbrug til opvarmning og derved mindre årlige driftsudgifter.
- AE og De Økonomiske Vismænd foreslår at øge de offentlige investeringer i både 2010 og 2011 udover det regeringen har gennemført. Det kan bl.a. være i form af en offentlig renoveringspulje med krav om energiforbedringer og praktikpladser til gavn for beskæftigelsen og klimaet.

Kontakt

Chefanalytiker
Martin Madsen
Tlf. 33 55 77 18
Mobil 20 95 64 05
mm@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Derfor vækstpakke

AE anbefaler – på linje med De Økonomiske Vismænd – at der sættes gang i yderligere offentlige investeringer i 2010, end det som regeringen lægger op til. Det skal skabe private job – gerne klimajob. Baggrunden herfor er for det første, at der er mange ledige hænder, for det andet at der er en nedslidt offentlig sektor, hvor der bl.a. fråses med energien pga. utætheder, og for det tredje at der er råd til en vækstpakke trods store offentlige underskud.

I 2009 forventes dansk produktion at falde med 4½ pct. Det er det største fald, der er registreret efter 2. verdenskrig. Selvom de økonomiske hjul begynder at rulle fremad igen, og vi får positive vækstrater i 2010 og 2011, er det AEs (og de fleste andre prognosers) vurdering, at fremgangen bliver for svag til at trække gang i arbejdsmarkedet igen. Normalt kræves en vækst i økonomien på mellem 1½ og 2 pct. før der kommer fremgang på arbejdsmarkedet, og det er først i 2011, vi nærmer os noget, der ligner normal vækst.

Regeringen forventer da også i sin nye decemberredegørelse, at beskæftigelsen vil fortsætte med at falde i 2010 og 2011, og at arbejdsløsheden stiger til 160.000 næste år, vel at mærke når alle regeringens tiltag og den lave rente er medregnet.

Uanset krise eller ej er der et stort og ophobet behov for at rovere en nedslidt offentlig sektor. Flere rapporter fra bl.a. Rambøll og COWI understreger, at der udestår et markant vedligeholdelsesefterslæb i den offentlige sektor, og der er investeringsforslag, der overstiger selv de mest ambitiøse vækstpakker. Og med luftfotos kan man nu også kortlægge varmefrå, der bl.a. kommer fra offentlige bygninger.

Der er råd til en vækstpakke trods store offentlige underskud. Fremrykning af investeringer koster ikke på den finanspolitiske holdbarhed. Det kortsigtede behov for en vækstpakke er derved ikke i konflikt med det langsigtede krav om en holdbar finanspolitik – tværtimod.

Sættes der gang i en grøn vækstpakke nu, i en situation hvor der er ledig arbejdskraft, kan der fås mere beskæftigelse og mere klima for skattekroneerne.

Vækstpakken kan skabe 10.000 klimajob

Ifølge modelberegninger kan offentlige renoverings- og anlægsinvesteringer for 10 mia. kr. løfte beskæftigelsen med 10.000 personer i 2010. Det er fem gange så meget som en skattelettelse for samme beløb vil skabe af private arbejdspladser på kort sigt. Det viser tabel 1.

Tabel 1. Beskæftigelseeffekt af ekstra 10 mia. kr. stimulans i 2010

	2010
	Beskæftigelse, personer
Offentlige investeringer (i både energirenovering og grøn transport) for 10 mia. kr.	10.000
Indkomstskattelettelser for 10 mia. kr.	2.000

Anm.: Der er sammenlignet med en situation, hvor der ikke føres yderligere finanspolitik. Effekterne er i forhold til reparation og vedligeholdelse samt anlæg skaleret i forhold de beskæftigelseskrav, der fremgår af den seneste input-output-opgørelse fra Danmarks Statistik, (Danish Input-Output Tables and Analyses, 2007).

Kilde: AE pba. ADAM og Danmarks Statistik.

Skattelettelser er et langt mindre effektivt og langsomt instrument til at skubbe gang i den økonomiske vækst og beskæftigelse. Årsagen til forskellen er, at offentlige investeringer er en direkte indsprøjtning i det samfundsøkonomiske kredsløb, mens skattelettelser først skal forbi husholdningsbudgettet, før de rammer samfundsøkonomien.

Ved en skattelettelse vil husholdningerne vælge at spare en del af beløbet op. I en situation med stor usikkerhed omkring den fremtidige økonomiske udvikling kan forsigtigheden med at forbruge af ens skattelettelser være endnu større end det, modelberegningerne tilsiger.

Endelig vil en langt større del af skattelettelsen gå til øget import via en stigning i det private forbrug, mens offentlige investeringer i langt højere grad stimulerer den indenlandske aktivitet. Det skal bemærkes, at der er tale om kortsigtede efterspørgselseffekter.

Jo mere investeringen har karakter af reparation og vedligeholdelse, jo større beskæftigelseseffekt, da det er mere arbejdskraftintensivt. Udover at investeringer i energirenoveringer er det mest effektive instrument til at skabe job til gavn for dansk økonomi, så kan disse lavpraktiske investeringer sættes i gang hurtigt og samtidig være til gavn for klimaet.

Mange af pengene fra en vækstpakke ruller tilbage i de offentlige kasser

Fremrykkes offentlige investeringer for 10 mia. kr. i 2010 er der et stort tilbageløb i de offentlige kasser fra tiltaget. Selvom de offentlige investeringer løftes med 10 mia. kr. i 2010, belastes de offentlige kasser kun med knap 5 mia. kr. Det fremgår af tabel 2.

Det skyldes de positive afledte effekter fra flere i beskæftigelse, der betaler mere skat og har et højere privat forbrug, samt at de offentlige kasser sparer overførselsindkomst til f.eks. dagpenge og kontanthjælp. En ambitiøs vækstpakke belaster altså statskassen langt mindre, end man umiddelbart skulle forvente.

Fokuseres investeringerne i bedre energjudnyttelse i offentlige bygninger vil udgiften i dag også betale sig delvis hjem i form et mindre energiforbrug til opvarmning og derved driftsbesparelser.

Tabel 2. Effekter på offentlig saldo af ekstra 10 mia. kr. i offentlige investeringer i 2010	
	2010
	Offentlig saldo, mia. kr.
Offentlige investeringer for 10 mia. kr.	-5

Kilde: AE på baggrund af ADAM.

Øges det offentlige underskud fra 94 til 99 mia. kr. i 2010 vil det ikke have betydning for hverken den henstilling som Danmark forventes at få fra EU – og som stort set alle EU-lande vil modtage – eller have betydning for renten. Man skal dog huske på, at de store offentlige underskud primært er et symptom på, at det går dårligt i dansk økonomi. Underskuddet bør derfor ikke være en undskyldning for ikke at gøre mere for at stimulere dansk økonomi. Gøres der ikke mere for at sætte gang i økonomien risikerer vi, at ledigheden bider sig fast på et højere niveau, og at de offentlige underskud derved permanent bliver højere. Så er det for alvor et problem.

AE og De Økonomiske Vismænd foreslår også yderligere offentlige investeringer i 2011

I lyset af den meget alvorlige økonomiske situation anbefaler AE en vækstpakke med fokus på offentlige investeringer. Samme anbefaling kom De Økonomiske Vismænd med i Forårsrapporten 2009, hvor Vismændene samtidig på side 134 anbefalede, at *"Yderligere lempelser bør bl.a. ske som fremrykning af offentlige investeringer"*.

Konkret anbefalede Vismændene en fremrykning af offentlige bygge- og anlægsinvesteringer, der øger investeringsomfanget i både 2010 og 2011 med 15 mia. kr., dvs. i alt 30 mia. kr. Efterfølgende er det aftalt, at de kommunale investeringer kan løftes i 2010 med knap 5 mia. kr. og vækstinitiativerne i Finansloven for 2010 for knap 2½ mia. kr. i 2010, hvilket reducerer vækstpakken en anelse i 2010.

Regeringen igangsatte en privat renoveringspulje i foråret 2009 til at skabe arbejdspladser. Det samme bør gøres på det offentlige område med krav til energirenovering - i modsætning til regeringens private renoveringspulje, hvor der ingen energikrav var - og gerne også krav om praktikpladser.